

§ 67, stk. 5. Udtrykkelige bestemmelser herom blev indsat i folketingsvalgloven af 1987 og den kommunale valglov af 1989, jf. afsnit 2.1.1.

2.1.3. Reglerne i de øvrige nordiske lande om hjælp til stemmeafgivning

I Sverige har vælgere ikke ret til at medbringe en ekstra hjælper til at få bistand til sin stemmeafgivning på afstemningsstedet, men kan i stedet i visse tilfælde stemme ved bud eller brev uden myndighedspersoners medvirken.

I Sverige ydes ved valg til Rigsdagen, Europa-Parlamentet, landsting og kommunalbestyrelser hjælp til stemmeafgivning på afstemningsstedet på valgdagen af en myndighedsperson. En vælger, der på grund af funktionsnedsættelse eller lignende ikke selv kan afgive stemme, kan forlange at få hjælp af en myndighedsperson til sin stemmeafgivning i den udstrækning, dette behøves, jf. kap. 7, § 3, i den svenske valglov (lov 2005:837). Vælgeren har ikke ret til at medbringe en ekstra hjælper til at få bistand til sin stemmeafgivning på afstemningsstedet. Der sondres ikke i øvrigt mellem forskellige handicapgrupper. Herudover kan bl.a. vælgere, der på grund af sygdom, funktionsnedsættelse eller alder ikke selv kan tage hen til afstemningsstedet, eller som betjenes af et landpostbud, afgive stemme ved bud, jf. nærmere den svenske valglovs kap. 7, §§ 4 – 10. Stemmen afgives i dette tilfælde uden for afstemningsstedet i nærvær af to personer, dels den person, der benyttes som bud, dels et vidne, og afleveres af budet til afstemningsstedet. Budet skal være fyldt 18 år og kan bl.a. være vælgerens ægtefælle eller nære beslægtede, en person, der yder vælgeren personlig hjælp, en tilforordnet af kommunen eller et landpostbud. Vidnet skal være fyldt 18 år. Det er ikke et krav, at budet eller vidnet er en myndighedsperson. Endvidere kan vælgere, som opholder sig i udlandet eller er på et skib i udenrigsfart, afgive stemme ved brev, jf. nærmere den svenske valglovs kap. 7, §§ 11 – 15. Stemmen afgives i dette tilfælde i nærvær af to vidner, der skal være fyldt 18 år, og sendes af vælgeren ved brev til den centrale valgmyndighed. Det er ikke et krav, at vidnerne er myndighedspersoner.

Både i Norge og Finland har personer med alvorlig henholdsvis væsentlig funktionsnedsættelse ret til personligt at udpege en hjælper i forbindelse med stemmeafgivningen.

I Norge har vælgere, der har behov for bistand til at stemme ved valg til Stortinget, fylkesting og kommunalbestyrelser, ret til at få hjælp til sin stemmeafgivning af en myndighedsperson (en stemmemodtager). Det gælder såvel ved stemmeafgivning på valgdagen,

jf. § 9-5 (5) i den norske valglov (lov nr. 57 af 28. juni 2002 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre med senere ændringer), som ved brevstemmeafgivning (forhåndsstemmegivningen), jf. den norske valglovs § 8-4 (1). Vælgere med alvorlig psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse har dog ret til selv at udpege en ekstra hjælper blandt de personer, som er til stede, i tillæg til den myndighedsperson, som ellers skal medvirke, jf. de ovennævnte bestemmelser i den norske valglov. Den nuværende bestemmelse herom blev indført ved en ændring af den norske valglov i 2005 (lov nr. 18 af 15. april 2005). Tidligere kunne privatpersoner yde bistand til vælgerens stemmeafgivning uden medvirken fra en myndighedsperson. I bemærkningerne til lovforslaget (Besl.O. nr. 54 (2004-05) blev der imidlertid henvist til, at der i en del tilfælde havde vist sig vanskeligt for myndighedspersonerne at kontrollere, hvorvidt vælgeren faktisk ønskede hjælp af en hjælper. Dette gjaldt navnlig i tilfælde, hvor vælgeren har sprogproblemer. Der kan være situationer, hvor et mere sproglyndigt familiemedlem insisterer på at være med vælgeren inde i stemmerummet, uden at det er muligt for myndighedspersonerne at kontrollere, om det virkelig er det, vælgeren ønsker. Sådanne situationer vil åbne for, at hjælperen kan udsette vælgeren for utilbørlig påvirkning. Den eneste måde at sikre, at vælgeren ikke udsættes for utilbørlig påvirkning fra den udvalgte hjælper, var ifølge lovforslagets bemærkninger at stille krav om, at der altid er en myndighedsperson tilstede ved assisteret stemmeafgivning.

I Finland har vælgere, der fremsætter ønske herom, ret til ved valg til rigsdagen, republikkens præsident, Europa-Parlamentet og ved kommunalvalg at få hjælp af en særligt dertil udpeget myndighedsperson (valbiträde) på afstemningsstedet på valgdagen, jf. § 73 i den finske valglov (lov nr. 714 af 2. oktober 1998). Vælgere, hvis evne til at udfylde stemmesedlen er væsentligt nedsat, har ret til i stedet at udpege en personlig hjælper (biträde) ved stemmeafgivning på afstemningsstedet. Det er ikke et krav, at der ud over den personlige hjælper af eget valg medvirker en myndighedsperson ved stemmeafgivelsen. Kandidater til valget må ikke medvirke som myndighedsperson (valbiträde) eller som personlig hjælper, jf. i det hele den finske valglovs § 73. Vælgere, som i øvrigt har ret til at brevstemme, kan ved sin brevstemmeafgivning (förhandsröstning) forlange at få bistand af en myndighedsperson, enten den myndighedsperson, der forestår brevstemmeafgivningen (valförrättare), eller et medlem af valgbestyrelsen, jf. den finske valglovs § 58. Vælgere, hvis evne til at udfylde stemmesedlen